

Stipe Kutleša (ur.): *Filozofski leksikon*, Zagreb,
Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2012, 1299 str.

Tomislav Krznar
krznartomislav@gmail.com

Pred nama je opsežno i dugo očekivano djelo. Iako u nas, u recentnoj produkciji filozofijske literature, postoji niz djela općeg karaktera, bilo domaćih autora ili stranih dostupnih u prijevodu, kao što su rječnici, leksikoni, priručnici, hrestomatije itd. – ne postoji djelo koje bi obuhvatilo područje filozofije kao što to čini ovaj leksikon. Protok vremena i različite uredničke koncepcije učinile su da nastajanje ovog djela traje dulje, no ne čini se preuzetno reći da je posao rezultirao kapitalnim djelom.

Kako doznajemo iz predgovora glavnog urednika Stipe Kutleše, riječ je o djelu koje je zamišljeno u duhu djela iz europske i svjetske filozofije, s uporištem u tradiciji hrvatske filozofije te okrenuto potrebama naše akademske zajednice. Sadržajno, *Filozofski leksikon* obuhvaća povijest filozofije, filozofske discipline, brojne pravce filozofskog mišljenja te brojne filozofijske probleme, koncepte i pojmove. K tomu, ovaj leksikon obrađuje područja doticaja filozofije i drugih znanosti (biologije, kemije, fizike, medicine, geografije itd.). Nadalje, u njemu su opširno prikazani životi i misao najvećih svjetskih filozofa, kao i djelovanje hrvatskih filozofa, od onih najranijih do današnjih. Posebnu pažnju dobili su prikazi nacionalnih filozofija, ili bolje, nastojanja oko mišljenja na pojedinom geografskom području, kao i prikazi načina mišljenja naroda Bliskog istoka (židovska i arapska tradicija), kao i dalekoistočnih naroda (indijska, kineska, japanska, korejska i vijetnamska). Važno je istaknuti da se misaona snaga i akademsko značenje ovog leksikona najbolje ogledava upravo u tom segmentu – prikazu načina mišljenja dalekoistočnih naroda. Osim kvalitetne obrade pojmova, vrlo širokog spektra odabranih pojmova koji su znalački prikazani, ovaj segment leksikografske građe čini se iznimno značajnim jer otvara putove znanja znatno širem krugu zainteresiranih. Vrijedi napomenuti da su u ovom leksikonu mjesto dobili i suvremeni hrvatski filozofi, kao i oni autori čiji je opus filozofski relevantan, primjerice književnici, sociolozi, matematičari, psiholozi, političari, teolozi i drugi. Dodajmo da *Filozofski leksikon* primjereno obrađuje i

filozofijski pogled na fenomene života suvremenog čovjeka, primjerice, glazbu, sport, film, kao i na brojne teme iz povijesti čovječanstva.

U tehničkom pogledu vrijedi reći da ovaj leksikon sadrži impresivnu brojku od oko 3500 priloga, a na njemu je radilo – kako svjedoči riječ glavnog urednika – oko 150 autora iz Hrvatske te regije i europskih zemalja. Kako je običaj u leksikografiji, veći su prilozima potpisani (inicijalima autora), dok neki, osim autorskih obilježja, nose i oznaku potpisa redakcije. Veći članci mogu se čitati i kao autorski doprinos prikazu pojedine teme, autora ili filozofskog pravca, što svakako može čitatelju biti od velike koristi u proučavanju. Važno je reći da svi članci, posebno veći prilozima, donose bibliografiju u kojoj su navedena osnovna djela vezana uz obrađivanu temu, bilo da je riječ o kapitalnim filozofskim djelima, u prijevodu ili izvorniku ili pak o sekundarnoj literaturi. Dakako, i ovo je važna dimenzija kvalitetnog pomagala koje podiže razinu učinkovitosti u korištenju ovoga leksikona.

Vrijedi se osvrnuti na karakter prikaza filozofskih nastojanja na nacionalnom području, konkretno na području Hrvatske i dijelom Bosne i Hercegovine. Napomenuli smo da veliku pažnju ovaj leksikon posvećuje autorima s hrvatskoga područja, od najranijih misaonih nastojanja do danas. U prikazu hrvatske filozofije, ili bolje, filozofije na hrvatskom jeziku, nalazimo široku informaciju o razvoju filozofije. Ipak, čini se da je misaono djelovanje filozofa okupljenih oko Hrvatskoga filozofskog društva, bilo u platformi *Praxisa*, bilo u projektnim aktivnostima vezanima uz razvijanje integrativne bioetike, bilo moguće prikazati u posebnim člancima, tim više što je, barem u ta dva spomenuta sklopa, filozofija na hrvatskom jeziku ostvarila značajan međunarodni uspjeh.

U konačnici možemo izraziti radost što je naša filozofska i akademska zajednica dobila ovako vrijedan i značaki pripremljen leksikon. Kvalitetna literatura nezaobilazan je uvjet za napredovanje u filozofiji kao i u duhovnom zrenju zajednice – društva i naroda. K tomu, ovakva su djela trajan most prema drugim misaonim konceptima i nastojanjima i neiscrpna inspiracija traženju drugoga. Ne čini se preuzetnim istaknuti da je i to zadaća filozofije, a ovaj je leksikon od velike pomoći u njezinu ostvarenju.